

A TOTÁLIS GYÜLEKEZÉSI TILALOM MEGSZŰNT, AZ ÖNKÉNYES KORLÁTOZÁS MARADT

MAGYAR
HELSINKI
BIZOTTSÁG

A 2021. május 23. óta a kormány szigorú korlátozásokkal engedélyezi a tüntetések megtartását. A korlátozások hatálya alatt is hasznodra lehet a tüntetésekre vonatkozó általános tájékoztatónk. Emellett a korlátozásokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat az alábbiakban foglaljuk össze.

1. Tilos spontán tüntetésen részt venni

Spontán tüntetés a szervező nélkül kialakult, előre be nem jelentett tüntetés. Többnyire azonnali reakció valamilyen azt közvetlenül megelőző eseményre. Spontán tüntetésnek minősülhet az is, ha egy bejelentett tüntetés hivatalosan véget ér, de a résztvevők tovább vonulnak demonstrálni. A spontán tüntetésen való részvétel 500.000,- forintig terjedő szabálysértési bírságot vonhat maga után. Ha a tüntetésnek van beazonosítható szervezője, aki előzetesen nyilvánosan meghirdette az eseményt, akkor a tüntetés nem spontán, hanem szervezett módon alakult ki. Résztvevőként nem tudsz minden kétséget kizáróan meggyőződni arról, hogy a gyűlés szervezője szabályosan bejelentette-e a gyűlést. Amit tehetsz az az, hogy körültekintően tájékozódasz a szervezőnél (kétség esetén a rendőrségnél) és figyeled az előzetesen közzétett nyilvános felhívásokat.

2. Védettségi igazolvány

A korlátozó intézkedések értelmében ötszáz fő vagy annál is több résztvevő esetén a tüntetésen csak védettségi igazolvánnyal rendelkező (vagy védettségetük applikációval igazoló) személyek és a felügyeletük alá tartozó 18 éven aluli személyek vehetnek részt.

Bármilyen tüntetésre is mész, ha van érvényes védettségi igazolványod, vidd magaddal! Ha a védettségi igazolványod nincs nálad, telefonos applikációval is igazolhatod a védettségedet. A védettség igazolásáról akkor is gondokodj, ha arra számítasz, hogy a tüntetésre nem jönnek sokan. Sosem tudhatod, melyik ügy állít maga mellé nagyobb tömegeket.

Ha ötszáz fős vagy nagyobb tüntetésen veszel részt, számítanod kell arra, hogy a szervező vagy a rendőrség elkéri a védettségi igazolványodat annak érdekében, hogy a védelmi intézkedés betartását ellenőrizhesse.

A védettségi igazolvány nem véd a bírságokkal szemben, ezért minden esetben kövesd a tüntetés vezetőjének utasításait.

Ha nem rendelkezel védettségi igazolvánnyal, fokozottan figyelj a szervezők utasításaira. Mindig kövesd a tüntetés vezetőjének utasításait, hogy megóvd a tüntetést és a többi tüntetőt a rendőrségi beavatkozásoktól.

3. Személyi azonosság igazolása

A védettségi igazolvány önmagában nem elég a tüntetésen való részvételhez. Legyen nálad a személyi azonosságod igazolására alkalmas irat (személyi igazolvány vagy útlevel), mert a védettségi igazolványban feltüntetett személyazonosságodat csak így

tudod igazolni. A tüntetésen nem csak a rendőrség, hanem a szervező is elkérheti a védettségi igazolvánnyal együtt a személyidet vagy az útleveledet.

4. Ha katonákkal találkozol

A Kormány a veszélyhelyzetben felhatalmazta a honvédséget arra, hogy a rendőrség mellett vagy akár önállóan is ellenőrizze a védelmi intézkedések megtartását. A katona a rendőrségi törvény szerinti intézkedéseket alkalmazhatja, ezért ha a tüntetés során a rendőr mellett vagy önállóan intézkedő katonával találkozol, hagyatkozhatsz a tájékoztató rendőri intézkedésekre vonatkozó részeire.

Előzetesen tájékozódj a jogaidról és véd meg őket!

AZ UTCÁN / A TÜNTETÉSEN

- **Jogsértést követek-e el pusztán azzal, ha be nem jelentett gyűlésen veszek részt?**

A 2021. május 23-tól bevezetett gyülekezési korlátozások szerint tilos spontán tüntetésen részt venni!

Nem. A gyülekezések bejelentése a szervező kötelessége, a gyülekezés résztvevői jellemzően nem is tudhatják, hogy egy tüntetés be lett-e jelentve. A bejelentés nélkül tartott gyülekezésért főszabály szerint csak a szervező felel.

Van azonban kivétel. A jelenlegi szabályozás szerint bűncselekményt követ el az, aki egy hivatalos személyt (pl. politikust vagy tisztségviselőt) a hivatali tevékenységén kívül (pl. az otthonában vagy szabadsága alatt) rendszeresen vagy tartósan háborgat, vagy a magánéletében önkényesen megzavar. Éppen ezért, ha egy politikus magánlakása előtt tüntetsz, és a tüntetés nincs

szabályszerűen bejelentve vagy azt a rendőrség megtiltotta, akkor a tiltakozás akár büntetőeljárást is vonhat maga után.

- **Jogsértést követek-e el, ha megtiltott gyűlésen veszek részt?**

Igen. A gyűlés résztvevői is jogsértést követnek el akkor, ha olyan tüntetésen vesznek részt, amelynek megtartását a rendőrség megtiltotta. Javasoljuk ezért, hogy a tüntetés előtt győződj meg arról a rendőrség weboldalán (police.hu) közzétett információk alapján, hogy a tüntetést a rendőrség nem tiltotta-e meg.

- **Ki minősül egy gyűlés szervezőjének?**

A gyülekezési törvény szerint a gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti, továbbá a gyűlést megszervezi és vezeti. Ezen feltételeknek együttesen kell fennállniuk értelmezésünk szerint. Ezért pusztán például az eseményről szóló Facebook-poszt megosztásával nem válik valaki szervezővé, ahogyan azzal sem, ha beszédet tart az eseményen.

- **Lefújhatnak-e gázsprayvel, könnygázzal figyelmeztetés nélkül a rendőrök?**

Fő szabály szerint nem. A rendőrségi törvény szerint a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen

figyelmeztetni kell. Egy tüntetésen többnyire lehetősége van a rendőrségnek előzetesen figyelmeztetni arra a tüntetőket, hogy úgy ítéli meg, jogellenes magatartást tanúsítanak, és ezért gáz- vagy paprikasprayt fog alkalmazni. Ha a figyelmeztetés megtörtént, és olyan tüntetőt is ér spray, aki egyébként nem tett semmi törvénysértőt, az ezt nem kifogásolhatja. Bizonyos esetekben (például ha megtámadják) a rendőr figyelmeztetés nélkül is alkalmazhat vegyi eszközt.

- **Köteles vagyok-e engedelmeskedni a rendőr felszólításának akkor is, ha úgy gondolom, az jogszerűtlen?**

Igen, szinte mindig. A rendőrségi törvény szerint engedelmeskedni kell a rendőri intézkedés alatt, annak jogszerűsége menet közben nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. Ilyen súlyos visszaélések azonban csak elvétve fordulnak elő. Ha jogellenesnek tartja valaki az intézkedést, utólag érdemes panasszal élni. Ha helyben kezd el vitatkozni vagy ellenállni, akkor súlyosabb következményeknek teszi ki magát, mert a rendőri intézkedést akadályozhatja, és ezzel szabálysértést követhet el. Ha pedig a tüntető elveszti a fejét és esetleg bármilyen mértékű erőszakot alkalmaz a rendőrrel szemben (például a vállára teszi a kezét), azzal a hivatalos személy elleni erőszak büntetettét követi el, és ekkor azonnal elő fogják állítani.

- **Ha megütött a rendőr vagy letépert a földre, ki lehet-e kérni a köztéri kamerafelvételeket?**

Igen, a rendőrségi törvény szerint az érintett kérheti, hogy a felvételt annak kezelője az adat átadásáig, de legfeljebb harminc napig ne törölje. A panasz- vagy büntetőeljárásban lehet indítványozni a felvételek felhasználását. Attól függően, hogy ki működteti a kamerát, más és más a felvételek megőrzési ideje, ezért indokolt a lehető leghamarabb kérni a felvételek megőrzését.

- **Készítheték-e felvételt a rendőri intézkedésről akár mobiltelefonnal?**

Ha nem zavarja az intézkedést, igen. Ettől még a rendőr utasításának eleget kell tenni, és semmiképpen ne az intézkedő rendőr arcába nyomjuk a telefont. Ha nem velünk történik egy intézkedést, azt is fel lehet venni. Nem csak a jogszerűtlen vagy annak tűnő intézkedést rögzíthetjük a telefonunkkal, hanem a szabályosat vagy annak tűnőt is.

- **Miért állíthatnak elő, miért vihet be a rendőr?**

Sok esete van a jogszerű előállításnak, ezek közül gyülekezés, tüntetés esetében tipikusan három helyzet fordul elő. A rendőrnek kötelező mérlegelés nélkül előállítani, ha valakit bűncselekmény elkövetésén érnek tetten. Mérlegelés alapján lehet előállítani valakit, ha a szabálysértést felszólítás ellenére nem hagyja abba, ahogyan akkor is, ha nincs nála a személyazonosság igazolására alkalmas igazolvány. Szintén a rendőr mérlegelésén múlik, hogy előállít-e, ha nincs tettenérés (ilyen eset, ha például valaki hasonló ruhát hord, mint amilyen egy bűncselekmény elkövetőjén volt, vagy megfelel a személyleírásának). Fontos, hogy a mérlegelést lehetővé tevő esetekben a rendőr dönthet úgy is,

hogy nem állít elő, hanem például felírja az adatokat, és később hív be kihallgatásra.

A RENDŐRSÉGEN

- **Hogy kell elképzelni az előállítást?**

Az előállítást nagyjából úgy kell elképzelni, hogy az előállított személyt a rendőrkapitányságra viszik, elhelyezik egy helyiségben, ahol várakoznia kell, amíg a rendőrök megírják a jelentést, kihallgatják a tanúkat, egyéb bizonyítékokat szereznek be. Ha az előállított személlyel kapcsolatban bűncselekmény gyanúja merül fel, akkor ezzel őt meggyanúsítják (közlik ezt a tény) és gyanúsítottként hallgatják ki. Ujjlenyomatot és DNS mintát is vesznek.

- **Milyen hosszán tarthatnak bent?**

Az előállítás mindig csak a szükséges ideig tarthat, legfeljebb azonban nyolc óráig, ami egy alkalommal indokolt esetben meghosszabbítható négy órával. Fontos, hogy indokolatlanul a törvényi maximális időtartam nem meríthető ki, vagyis a nyolc (esetleg tizenkét) óra csak akkor jogszerű, ha a teljes időtartamnak észszerű indoka is van. Ha bűncselekmény elkövetésével gyanúsítanak, akkor őrizetbe is vehetnek. Ennek a maximális ideje 72 óra, amibe az előállítás 8 (vagy 12) óráját bele kell számítani. 5 óra fogva tartás után kötelező élelmezést biztosítani. Az előállítás elején ritkán lehet tudni, hogy pontosan meddig marad bent az ember, ezért akkor is érdemes élelmezést kérni az előállítás kezdetekor, ha valaki még nem éhes.

- **Értesíthetek-e valakit, ha bevisznek? Milyen gyorsan van erre lehetőségem?**

Igen, a rendőrségi törvény szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozója vagy más személy értesítését kérje. A megjelölt személy értesítésének kötelezettsége a rendőrséget terheli, az értesítést a rendőrség azonnal teljesíti. Érdeemes egy második személy adatait is megadni, ha az elsőként megnevezettet a rendőrség nem éri el, mert egyébként előfordulhat, hogy a rendőrség rögzíti, hogy az értesítés sikertelen volt, és nem próbálkozik tovább.

- **A szüleimet, házastársamat akkor is értesíti-e a rendőrség, ha nem akarom?**

Nem, csak azt értesíti a rendőrség, akit kérsz. Ugyanakkor ha büntetőeljárás indulna ellened fiatalkorúként, arról biztos, hogy tudomást fog szerezni a szülő, mert őt is meg kell hallgatni az eljárásban.

- **A fogdán van-e kamera? Mi biztosítja, hogy ott nem bántanak?**

A folyosókon van, a lépcsőházakban és kihallgató szobákban lehet, a zárkában és a mellékhelyiségekben nincs kamera. Ez nem jelenti azt, hogy működnek is, 2006-ban például „fura módon” szinte soha nem működött egyetlen kamera sem.

Ezzel együtt az a tapasztalat, hogy az esetek túlnyomó többségében az ellenállást nem tanúsító előállítottat nem bántalmazzák, ahogy természetesen az ellenálló vagy agresszív személyt is tilos bántani. Szélsőséges esetek ugyanakkor előfordulnak, ilyenkor azonnal meg kell próbálni értesíteni ügyvédet, hozzátartozót, fogdaorvost vagy bárkit, aki tanúsítani tudja a bántalmazást. Fontos az is, hogy a rendőr jogszerűen alkalmazhat testi kényszert, kényszerítő eszközt (pl. bilincset, gumibotot) önkárosítás, támadás vagy szökés megakadályozására, valamint ellenszegülés megtörésére. A rendőri erőszak ilyen esetben is csak törvényes célokat szolgálhat és arányos lehet, nem irányulhat sérülés okozására.

- **Mi történik, ha hamis adatokat adok meg a rendőröknek az előállítás során?**

A hamis adatok megadása a közokirat-hamisítás egyik fajtája, bűncselekménynek minősül, amiért külön büntetőeljárás indul és külön büntetés jár.

- **Jogom van ügyvédhez, ha ki akarnak hallgatni? Csak akkor kaphatok-e ügyvédet, ha fejből tudom a számát? Vagy jogom van megnézni a telefonomban az ügyvédem számát? Mi van, ha egyetlenegy ügyvéd számát sem tudom?**

Ügyvédhez az eljárás minden szakaszában joga van a gyanúsítottnak. Ha ki akarnak hallgatni, akkor legalább két órát kell biztosítani arra, hogy az ügyvéd megjelenhessen. A kihallgatás előtt lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy az

ügyvéddel zavartalanul konzultálj. Az ügyvéd számát nem kell fejből tudni, de ha már elvették a telefont, akkor abban azt megnézni nem lehet. Legalább az ügyvéded nevét és az irodai címét érdemes tudnod, ez alapján a rendőrség már tudja őt értesíteni. Ha valamiért nem tudsz ügyvédet meghatalmazni, akkor a rendőrség fog kirendelni egyet. Az ügyvédet – ha az értesítéstől két óra eltelt – nem kell megvárni a kihallgatás megkezdésével. Ha gyanúsítottként hallgatnak ki, mondhatod, hogy az ügyvéded nélkül nem akarsz vallomást tenni. Ha előállítottak vagy őrizetbe vettek, hozzátartozód is hatalmazhat meg számodra ügyvédet, aki ezt követően felveheti a kapcsolatot a hatósággal és felkereshet téged.

- **Gyanúsított ki hallgatáson köteles vagyok-e igazat mondani? Bajba kerülök-e, ha csináltam valamit, de letagadom? Érhét-e hátrány, ha nem válaszolok a rendőr kérdéseire a kihallgatáson?**

A vallomástétel jog, nem kötelesség, vagyis senki sem köteles vallomást tenni. Ezen túl, ha valaki vallomást tesz, nem köteles igazat sem mondani, de más bűncselekmény elkövetésével hamisan ekkor sem vádolhat. Jogilag hátrány nem érhet, ha nem teszel vallomást. A gyakorlat azonban nem ilyen egyszerű, emellett a vallomás megtagadása nem akadályozza az eljárás lefolytatását. Általánosságban azt lehet javasolni, hogy az ügyvéddel való konzultáció előtt lehetőleg senki ne tegyen vallomást.

- **Ha nem azt írja le a rendőr a kihallgatási jegyzőkönyvbe, amit mondtam, akkor mit tudok csinálni? Utólag tudok-e változtatni a kihallgatásom során elmondottakon?**

Minden egyes mondatot alaposan olvass végig, mielőtt aláírnád a jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv kijavítását kell kérni akkor, ha nem az szerepel benne, amit mondtál. Azért is érdemes inkább ügyvéd jelenlétében vallomást tenni, mert erre ő külön is figyel, és jelezni tudja, ha valami nem pontos a jegyzőkönyvben. Utólag lehet változtatni a kihallgatás során elmondottakon, de ez szinte soha nem szerencsés, mert meg kell tudni magyarázni, hogy mi indokolja az eltérő vallomást. Ha vádat emelnek, akkor a bíró fogja eldönteni, hogy az ellentmondó vallomások közül melyiket fogadja el hiteles bizonyítékként.

- **Ha a barátaimmal együtt voltam, amikor előállítottak, köteles vagyok-e a rendőröknek kiadni az ő adataikat?**

Nem, mivel nem köteles senki vallomást tenni gyanúsítottként.

- **Ha a kihallgatáson megkérdezik, hogy hol tanulok/mi a munkahelyem, akkor ezeket az intézményeket értesíteni fogja a rendőrség az előállításomról/a büntetőügyemről? Ezeket köteles vagyok elmondani? Ezért kirúghatnak, pl. a suliból?**

Ha nem kívánsz vallomást tenni gyanúsítottként, akkor ezeket az adatokat sem kell megmondani a rendőrnek. Egyébként önmagában arról, hogy valakit

bevisznek, a rendőr nem értesítheti a munkahelyet vagy az iskolát, de ha a gyanúsított fiatalkorú, akkor ún. környezettanulmányt kell készíteni, és annak keretében várhatóan az iskolát is fel fogják keresni. Csak azért senkit nem rúghatnak ki a munkahelyéről vagy az iskolából, mert büntetőeljárás indult ellene.

- **Ha a rendőrségen szondát fújatnak velem és kiderül, hogy ittam alkoholt az előállítás előtt, annak lehet hatása az ügyemre?**

Ha bűncselekményt követett el valaki, és azt ittas állapotban tette, akkor ez súlyosító körülmény a büntetés kiszabása során, és szigorúbban ítélik meg az ügyet.

- **Tényleg gyorsabban vége van az előállításnak, ha minden papírt azonnal aláírok? Úgy tényleg gyorsabban elengednek a rendőrök?**

A papírok aláírása nem befolyásolhatja az előállítás hosszát. Úgy semmiképpen ne írj alá semmit, hogy annak tartalmát nem ismered és nem vagy biztos benne, hogy az a helyzetnek megfelelő leírást tartalmazza.

- **Ha aláírom, hogy nincs panaszom/sérülésem a rendőri intézkedéssel összefüggésben, akkor azzal lemondok a későbbi jogérvényesítésről?**

Nem, de sokkal nehezebb bizonyítani később, hogy volt panasz/sérülés, ha korábban rendőrségi iratban azt nyilatkoztad, hogy nem volt.

- **Miről köteles a rendőrség iratot adni? Amit nem adnak ki, amikor elengednek, utólag hogyan tudom megszerezni? Miért fontos, hogy megkapjam az ügy iratait?**

Az előállítás okáról és időtartamáról kell igazolást adni, illetve ha vallomást tettél, akkor az arról készült jegyzőkönyvről is kaphatsz ingyenesen egy másolatot. Ezt érdemes kérni, ha nem adnák oda automatikusan. Ezek az iratok azért is fontosak, mert ha valaki panasszal, jogorvoslattal akar élni, akkor ezeket az iratokat az ügy megítéléséhez az ügyvéd kérni fogja.

- **Ha előállítanak, azzal büntetett előéletűvé válok? Bekerülök a bűnügyi nyilvántartásba?**

Az előállítással senki nem lesz büntetett előéletű. Ha meggyanúsítanak, az bekerül a bűnügyi nyilvántartásba, de ettől sem leszel büntetett előéletű.

- **Kell-e valamit csinálnom, miután vége az előállításnak? Vagy majd egyszer értesítenek ügyis?**

Az előállítás után mindenképpen érdemes elmenni ügyvédhez a kapott iratokkal. Érdemes az előállítás okát (vagyis azt, amiért bevitték) és az előállítás alatt történeteket részletesen leírni, mert később rosszabbul fogunk emlékezni. Fontos felírni az esetleges tanúk nevét, elérhetőségét is.

Ettől függetlenül az eljárás további sorsáról mindenki kap iratot a rendőrségtől, aminek tartalma attól függ, hogy mit tart indokoltnak a hatóság. Ha valakit bűncselekmény elkövetésével gyanúsítanak – még akkor is, ha később kiderült, hogy azt nem követte el – az ügy irataiba betekinthez, azokról másolatot kérhet.